

หลักเกณฑ์การประเมินผลองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชนในส่วนของภาค รัฐวิสาหกิจ และภาคธุรกิจ

การคัดเลือกองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชนในส่วนของภาครัฐวิสาหกิจ และภาคธุรกิจ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพได้นำหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights: UNGPs) มาเป็นพื้นฐานในการจัดทำหลักเกณฑ์ แบ่งออกได้เป็น 9 ข้อหลัก (28 ข้อกิจกรรมย่อย) โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพได้แบ่งเกณฑ์การให้คะแนนออกเป็น 2 ได้แก่ ส่วน A และส่วน B

ส่วน A กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพคาดหวังว่า ธุรกิจขนาดย่อม (S) จะสามารถดำเนินการตามข้อกิจกรรมย่อยได้จำนวน 15 ข้อ จาก 28 ข้อ ธุรกิจขนาดกลาง (M) จะสามารถดำเนินการตามข้อกิจกรรมย่อยได้จำนวน 23 ข้อจาก 28 ข้อ ในส่วนของธุรกิจขนาดใหญ่ (L) และรัฐวิสาหกิจ (SOE) จะสามารถดำเนินการตามข้อกิจกรรมย่อยได้ทั้งหมดจำนวน 28 ข้อ ทั้งนี้ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพได้ตระหนักว่า อาจมีธุรกิจขนาดย่อม (S) และขนาดกลาง (M) ที่สามารถดำเนินการตามข้อกิจกรรมย่อยมากกว่าที่กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตั้งเกณฑ์ไว้ ทั้งนี้ หากธุรกิจขนาดย่อม (S) สามารถดำเนินการตามข้อกิจกรรมย่อยได้มากกว่า 15 ข้อ และธุรกิจขนาดกลาง (M) สามารถดำเนินการตามกิจกรรมย่อยได้มากกว่า 23 ข้อ จะได้รับคะแนนเสริมเพิ่มเติม อย่างไรก็ตาม ตามองค์การธุรกิจที่สมัครไม่จำเป็นที่จะต้องมีการดำเนินการตามหลักเกณฑ์ครบตามจำนวนที่กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพคาดหวัง ก็สามารถส่งใบสมัครได้เช่นกัน

ส่วน B กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เปิดโอกาสให้องค์กรผู้สมัครเขียนอธิบายเกี่ยวกับการดำเนินการโครงการ หรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในรูปแบบอื่น ที่นอกเหนือจากหลักเกณฑ์หลักทั้ง 9 ข้อ ซึ่งเป็นโอกาสให้หน่วยงานได้นำเสนอผลงานด้านสิทธิมนุษยชนอย่างเต็มที่และเสรี

ทั้งนี้ องค์กรที่ได้รับคะแนนสูงที่สุดจะได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน และองค์กรที่แสดงถึงความพยายามและความตั้งใจในการนำหลักสิทธิมนุษยชนไปใช้ในการดำเนินธุรกิจ คณะกรรมการฯ จะพิจารณามอบประกาศนียบัตร เป็นการชมเชย

ส่วน A : องค์กรของท่านมีการดำเนินการตามกิจกรรมเหล่านี้หรือไม่

หลักเกณฑ์การประเมินผลองค์กรภาค รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ		ธุรกิจ ขนาด ย่อม (S)	ธุรกิจ ขนาด กลาง (M)	ธุรกิจ ขนาด ใหญ่ (L)	รัฐวิสาห กิจ (SOE)
		กิจกรรมที่คาดว่าจะองค์กรธุรกิจจะ สามารถดำเนินการ			
1 มีคำประกาศ/คำแถลงนโยบาย (policy) ด้านการเคารพสิทธิมนุษยชนขององค์กร					
1.1	จัดทำคำประกาศ/คำแถลงนโยบายด้านการเคารพสิทธิมนุษยชนที่ได้รับความเห็นชอบในระดับผู้บริหารสูงสุดขององค์กร เผยแพร่ภายในองค์กร และนำขึ้นสื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ หรือ สื่อโซเชียลมีเดียต่างๆ	✓	✓	✓	✓
1.2	จัดทำคำประกาศ/คำแถลงนโยบายด้านการเคารพสิทธิมนุษยชนที่ได้รับความเห็นชอบในระดับผู้บริหารสูงสุดขององค์กรที่มีประเด็นชัดเจน เช่น ด้านสิทธิและสวัสดิการขั้นพื้นฐานของแรงงาน การส่งเสริมการจ้างงานประชากรกลุ่มเปราะบาง (คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ) การไม่ใช้แรงงานผิดกฎหมาย การเคารพสิ่งแวดล้อม เป็นต้น เผยแพร่ภายในองค์กร และนำขึ้นสื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ หรือ สื่อโซเชียลมีเดียต่างๆ	*	✓	✓	✓
1.3	จัดทำคำประกาศ/คำแถลงนโยบายด้านการเคารพสิทธิมนุษยชนที่ได้รับความเห็นชอบในระดับผู้บริหารสูงสุดขององค์กรที่มีประเด็นชัดเจน เผยแพร่ภายในองค์กร และนำขึ้นสื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ หรือ สื่อโซเชียลมีเดียต่างๆ และส่งไปยังหุ้นส่วนทางการค้า ห่วงโซ่อุปทาน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง	*	*	✓	✓
2 มีการกำหนดแนวปฏิบัติ (guideline) ขององค์กรในการป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชน					
2.1	มีการกำหนดแนวปฏิบัติ ระเบียบ หรือแนวทางการดำเนินงานขององค์กรในการป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชน ทั้งในส่วนแรงงาน ลูกจ้าง พนักงาน และลูกค้า หรือผู้ใช้บริการ	✓	✓	✓	✓
2.2	มีการกำหนดแนวปฏิบัติ ระเบียบ หรือแนวทางการดำเนินงานขององค์กรในการป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชน และมีการเผยแพร่ หรือ อบรมให้ลูกจ้างพนักงาน ทราบและยึดถือปฏิบัติโดยทั่วกัน	*	✓	✓	✓
3 มีการตรวจสอบสิทธิมนุษยชน (human rights due diligence)					

<h2 style="text-align: center;">หลักเกณฑ์การประเมินผลองค์กรภาค รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ</h2>		ธุรกิจ ขนาด ย่อม (S)	ธุรกิจ ขนาด กลาง (M)	ธุรกิจ ขนาด ใหญ่ (L)	รัฐวิสาห กิจ (SOE)
		กิจกรรมที่คาดหวังว่าองค์กรธุรกิจจะ สามารถดำเนินการ			
3.1	มีการตรวจตราและเฝ้าระวังสถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนในองค์กร อาทิ การเฝ้าระวังไม่ให้มี โ อ ก า ส เ กิ ด ก า ร ล่ ว ง ล ะ เ มี ด ท ำ ง เ พ ศ ในสถานที่ทำงาน การเฝ้าระวังกระบวนการผลิตไม่ให้เกิดการละเมิดสิ่งแวดล้อมและชุมชน	✓	✓	✓	✓
3.2	มีการประเมินสถานการณ์และความเสี่ยงโดยหน่วยงานตรวจสอบภายในขององค์กร อาทิ ให้ หน่วยงานตรวจสอบภายในดำเนินการจัดทำรายงานประเมินสถานการณ์และความเสี่ยงขององค์กรที่ อาจจะทำให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชน ทั้งการละเมิดสิทธิของบุคลากรภายในองค์กร และ บุคคลภายนอกองค์กร	✓	✓	✓	✓
3.3	มีการตรวจตราและการเฝ้าระวังสถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนในห่วงโซ่อุปทาน อาทิ การ สืบค้นข้อมูลขององค์กรที่ดำเนินธุรกิจร่วมกัน หรือ อยู่ในห่วงโซ่อุปทานที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือไม่	*	✓	✓	✓
3.4	มีการประเมินสถานการณ์และความเสี่ยงโดยผู้เชี่ยวชาญอิสระ อาทิ การว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญอิสระให้ ดำเนินการจัดทำรายงานประเมินสถานการณ์และความเสี่ยงขององค์กรที่อาจจะทำให้เกิดการละเมิดสิทธิ มนุษยชน ทั้งการละเมิดสิทธิของบุคลากรภายในองค์กร และบุคคลภายนอกองค์กร	*	*	✓	✓
3.5	มีช่องทางการสื่อสารรายงานผลการประเมินสถานการณ์และความเสี่ยงขององค์กรฯ ต่อ สาธารณชน เพื่อเป็นการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน และสร้างความมั่นใจว่าการประกอบกิจการ ขององค์กรจะไม่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เช่น การนำรายงานประเมินสถานการณ์และความ เสี่ยงขององค์กรฯ เผยแพร่ลงบนเว็บไซต์ทำให้สาธารณชนสามารถเข้าถึงได้	*	✓	✓	✓
4 มีการปลูกฝังความรับผิดชอบและสร้างความเข้าใจด้านสิทธิมนุษยชน (human rights awareness) ให้กับบุคลากร					
4.1	มีการส่งบุคลากรเข้าร่วมการประชุม/อบรม หรือศึกษา e-learning เกี่ยวกับประเด็นสิทธิ มนุษยชนที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานภายนอกองค์กร	✓	✓	✓	✓

<h2 style="text-align: center;">หลักเกณฑ์การประเมินผลองค์กรภาค รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ</h2>		ธุรกิจ ขนาด ย่อม (S)	ธุรกิจ ขนาด กลาง (M)	ธุรกิจ ขนาด ใหญ่ (L)	รัฐวิสาห กิจ (SOE)
		กิจกรรมที่คาดหวังว่าองค์กรธุรกิจจะ สามารถดำเนินการ			
	4.2 จัดการอบรม/สัมมนา หรือจัดทำหลักสูตร e-learning เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักด้านสิทธิมนุษยชนแก่บุคลากรในองค์กรบางส่วน	*	✓	✓	✓
	4.3 จัดการอบรม/สัมมนา หรือจัดทำหลักสูตร e-learning เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักด้านสิทธิมนุษยชนแก่บุคลากรในองค์กรทุกระดับ	*	*	✓	✓
	4.4 มีบุคลากรภายในองค์กรที่สามารถถ่ายทอดความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนให้แก่บุคลากรอื่นๆ ภายในองค์กรได้	*	*	✓	✓
5 มีมาตรการบริหารจัดการและสอดส่องดูแลหน่วยงานในระบบห่วงโซ่อุปทานให้เคารพสิทธิมนุษยชน (supply chain management)					
	5.1 มีมาตรการบริหารจัดการและดูแลหน่วยงานในระบบห่วงโซ่อุปทานให้เคารพสิทธิมนุษยชนอย่างชัดเจน	✓	✓	✓	✓
	5.2 มีการดำเนินการตามมาตรการบริหารจัดการและดูแลหน่วยงานในระบบห่วงโซ่อุปทานให้เคารพสิทธิมนุษยชนอย่างชัดเจน อาทิ มีมาตรการเป็นลายลักษณ์อักษรในการบริหารจัดการและสอดส่องดูแลหน่วยงานในระบบห่วงโซ่อุปทานให้เคารพสิทธิมนุษยชน และมีการดำเนินการ เช่น การจัดหาวิทยากรด้านสิทธิมนุษยชนเข้าไปอบรมให้กับหน่วยงานในระบบห่วงโซ่อุปทาน การสนับสนุนทรัพยากรขององค์กรในการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดจากหน่วยงานในระบบห่วงโซ่อุปทาน หรือการยุติความสัมพันธ์กับหน่วยงานในระบบห่วงโซ่อุปทานที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน เป็นต้น	✓	✓	✓	✓
6 มีหน่วยงานภายในที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการกำกับและติดตามการดำเนินการ (implementation) ตามนโยบายด้านการเคารพสิทธิมนุษยชน					
	6.1 มีการมอบหมายบุคคล หรือหน่วยงานภายในองค์กรให้มีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริม กำกับ ติดตาม การดำเนินการตามนโยบายการเคารพสิทธิมนุษยชนขององค์กร	✓	✓	✓	✓

<h1 style="text-align: center;">หลักเกณฑ์การประเมินผลองค์กรภาค รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ</h1>		ธุรกิจ ขนาด ย่อม (S)	ธุรกิจ ขนาด กลาง (M)	ธุรกิจ ขนาด ใหญ่ (L)	รัฐวิสาห กิจ (SOE)
		กิจกรรมที่คาดหวังว่าองค์กรธุรกิจจะ สามารถดำเนินการ			
6.2	มีการจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะ ให้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการส่งเสริม กำกับ ติดตาม การดำเนินการตามนโยบายการเคารพสิทธิมนุษยชนในองค์กร	*	✓	✓	✓
7 มีกลไกการร้องเรียนร้องทุกข์ (complaint mechanism) กรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชนขององค์กรสำหรับผู้มีส่วนได้เสีย					
7.1	มีช่องทางให้ลูกจ้าง พนักงาน หรือบุคลากรภายในองค์กร ร้องเรียนร้องทุกข์ได้ในรูปแบบต่างๆ อาทิ กล้องรับเรื่องราวร้องทุกข์ เว็บไซต์ สายด่วน ที่สามารถร้องเรียนร้องทุกข์เมื่อมีการพบเห็นกรณีเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนภายในองค์กรได้	✓	✓	✓	✓
7.2	มีช่องทางให้ลูกค้า ผู้รับบริการ คู่ค้า หรือบุคคลภายนอกองค์กร ร้องเรียนร้องทุกข์ได้ในรูปแบบต่างๆ อาทิ กล้องรับเรื่องราวร้องทุกข์ เว็บไซต์ สายด่วน หรือช่องทางออนไลน์อื่นๆ ที่สามารถร้องเรียนร้องทุกข์กรณีเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือการกระทำที่ก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้	✓	✓	✓	✓
7.3	มีกลไกการจัดการเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ ภายในระยะเวลาที่กำหนด และมีประสิทธิภาพ อาทิ การมีมาตรการ แนวปฏิบัติ และกระบวนการรับเรื่องราวร้องทุกข์ขององค์กรที่ชัดเจน มีการกำหนดกรอบระยะเวลาที่ชัดเจน และเหมาะสมในการจัดการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์	✓	✓	✓	✓
8 มีมาตรการที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมในการจัดการแก้ปัญหา และเยียวยา (remedy) ความเสียหายที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจขององค์กร					
8.1	มีกลไกการไกล่เกลี่ยระดับข้อพิพาท อาทิ การกำหนดให้มีบุคลากรขององค์กรทำหน้าที่สำหรับเจรจาไกล่เกลี่ยเมื่อเกิดข้อพิพาท หรือ มีช่องทางประสานบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่เป็นกลางทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยระดับข้อพิพาท	✓	✓	✓	✓
8.2	มีกระบวนการช่วยเหลือการเยียวยาผู้เสียหายที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการขององค์กร อาทิ การกำหนดมาตรการ การและมาตรฐานในเยียวยาให้กับผู้เสียหายที่เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งอาจจะครอบคลุมทั้งในรูปแบบของการเยียวยาเป็นจำนวนเงิน และการเยียวยาในรูปแบบอื่นๆ	✓	✓	✓	✓

<h2 style="text-align: center;">หลักเกณฑ์การประเมินผลองค์กรภาค รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ</h2>		ธุรกิจ ขนาด ย่อม (S)	ธุรกิจ ขนาด กลาง (M)	ธุรกิจ ขนาด ใหญ่ (L)	รัฐวิสาห กิจ (SOE)
		กิจกรรมที่คาดหวังว่าองค์กรธุรกิจจะ สามารถดำเนินการ			
	8.3 มีการจัดสรรงบประมาณและมาตรการอื่นๆ ที่เหมาะสมเพื่อชดเชย เยียวยาผู้เสียหายเมื่อเกิดกรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชน อาทิ การสำรองเงินทุนหมุนเวียนในแต่ละปีไว้จำนวนหนึ่ง เพื่อใช้สำหรับกรณีที่จะต้องมีการเยียวยาผู้เสียหายที่รวดเร็ว	*	*	✓	✓
9	มีช่องทางการสื่อสาร (communication) เพื่อให้เข้าถึงข้อมูล และข่าวสาร เกี่ยวกับการดำเนินการตามนโยบายด้านการเคารพสิทธิมนุษยชนขององค์กร				
	9.1 มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารขององค์กรผ่านช่องทางต่างๆ อาทิ บอร์ดประชาสัมพันธ์ แผ่นพับ หรือสื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบอื่นภายในองค์กร อย่างน้อย 1 ช่องทาง	✓	✓	✓	✓
	9.2 มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารขององค์กรผ่านช่องทางต่างๆ อาทิ บอร์ดประชาสัมพันธ์ แผ่นพับ หรือสื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบอื่นภายในองค์กร มากกว่า 1 ช่องทาง	*	✓	✓	✓
	9.3 มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารขององค์กรผ่านช่องทางต่างๆ อาทิ แผ่นพับ เอกสารประชาสัมพันธ์ สื่อออนไลน์ โซเชียลมีเดีย โดยบุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ อย่างน้อย 1 ช่องทาง	✓	✓	✓	✓
	9.4 มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารขององค์กรผ่านช่องทางต่างๆ อาทิ แผ่นพับ เอกสารประชาสัมพันธ์ สื่อออนไลน์ โซเชียลมีเดีย โดยบุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ มากกว่า 1 ช่องทาง	*	✓	✓	✓

หมายเหตุ 1 : เครื่องหมาย ✓ คือ หลักเกณฑ์ที่กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพคาดหวังว่าองค์กรจะสามารถดำเนินการตามข้อกิจกรรมย่อยได้

หมายเหตุ 2 : เครื่องหมาย * คือ ข้อกิจกรรมย่อยที่มีคะแนนเสริมให้สำหรับธุรกิจขนาดย่อม (S) และธุรกิจขนาดกลาง (M)

ส่วน B : โปรดให้ข้อมูลสำหรับคำถามดังต่อไปนี้

องค์กรของท่านมีการดำเนินการโครงการ หรือกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ทั้งทางตรง และทางอ้อม ในรูปแบบใดบ้าง หรือไม่
โปรดอธิบาย พร้อมยกตัวอย่าง และแนบเอกสารหลักฐานประกอบ (ถ้ามี)

หมายเหตุ หากท่านมีข้อสงสัย หรือสอบถาม กรุณาติดต่อ คุณเจิมบุญญ์ (02-141-2747) email: ihr.rlpd@gmail.com
กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพใช้ข้อกำหนดลักษณะของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ.2543 โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

ลักษณะธุรกิจ	จำนวนการจ้างงาน (คน)		จำนวนสินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท)	
	ขนาดย่อม (S)	ขนาดกลาง (M)	ขนาดย่อม (S)	ขนาดกลาง (M)
กิจการผลิตสินค้า	ไม่เกิน 50	51-200	ไม่เกิน 50	51-200
กิจการค้าส่ง	ไม่เกิน 25	26-50	ไม่เกิน 50	51-100
กิจการค้าปลีก	ไม่เกิน 15	16-30	ไม่เกิน 30	31-60
กิจการให้บริการ	ไม่เกิน 50	51-200	ไม่เกิน 50	51-200

* ในกรณีที่จำนวนการจ้างงานของกิจการใดเข้าลักษณะของวิสาหกิจขนาดย่อม แต่มูลค่าสินทรัพย์ถาวรเข้าลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลาง หรือมีจำนวนการจ้างงานเข้าลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลาง แต่มูลค่าสินทรัพย์ถาวรเข้าลักษณะของวิสาหกิจขนาดย่อม ให้ถือจำนวนการจ้างงานหรือมูลค่าสินทรัพย์ถาวรที่น้อยกว่าเป็นเกณฑ์การพิจารณา

** หากวิสาหกิจใดที่มีจำนวนการจ้างงานและจำนวนสินทรัพย์ถาวร เกินกว่าลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลาง ให้ถือว่าเป็นวิสาหกิจขนาดใหญ่ (L)